

УДК 330

Гурт А. М., Терещенко В. М.—ст. гр. ЕК-16-1м

Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

СУЧАСНИЙ СТАН НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Науковий керівник: д.е.н., професор Маслак О. І.

Gurt A. M., Tereshchenko V. M.

KremenchukMykhailoOstrohradskyiNationalUniversity

CURRENT STATUS OF SCIENTIFIC AND TECHNICAL POTENTIAL AND FUTURE DEVELOPMENT IN UKRAINE

Supervisor:D.Sc. (Econ.), Professor MaslakO. I.

Ключові слова: науково-технічний потенціал, фінансування наукової діяльності

Keywords: scientific and technical potential, funding research activities

На сучасному етапі відновлення економічного зростання формування науково-технічного потенціалу стає визначальним фактором розвитку підприємств України. Науково-технічний потенціал визначається сукупністю матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, які спрямовуються у сферу науково-технічної діяльності і здатні забезпечити ефективніше використання суспільної праці.

Вагомий внесок у розвиток та дослідження питань, що стосуються науково-технічного потенціалу підприємств внесли такі українські та зарубіжні вчені: В.А.Кучинський, О. О. Глазунова [2], Т.Саблук, М. Я. Дем'яненко, В.П.Ситник, О. М. Шпичак, Зубець М. В., О. С.Федонін, А. Ф. Мельник [3].

Україна є державою з високим науково-технічним потенціалом, який визначається важливими та унікальними досягненнями в багатьох сферах виробництва та суспільного життя – у розробці нових матеріалів, біотехнології, радіоелектроніці, фізиці низьких температур, ядерній фізиці, електрозварюванні, інформатиці тощо. Розподіл кількості організацій та підприємств, які виконували науково-технічні роботи свідчить про те, що технічні та природничі науки займають провідну роль (рис. 1).

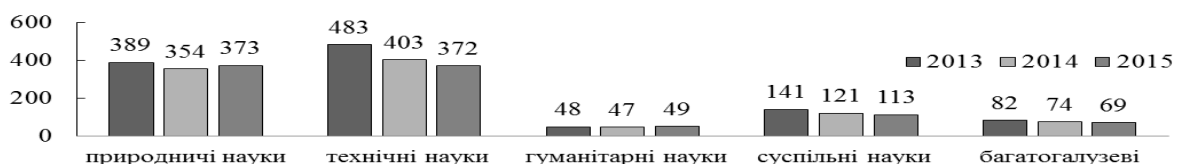

Рис. 1 Організації, які виконували науково-технічні роботи за галузями наук [1]

У країні загострюється проблема, що пов'язана саме зі скороченням кількості виконавців науково-технічних робіт. Згідно даних Державної служби статистики України кількість виконавців науково-технічних робіт на підприємствах і організаціях у 2005 році сягала – 170579 осіб, у 2010 році кількість виконавців науково-технічних робіт на підприємствах і організаціях скоротилася на 17,29% і становила вже 141086 осіб і у 2015 році також спостерігається їх зменшення на 27,99% порівняно з 2010 роком (табл. 1).

Таблиця 1

Розподіл кількості працівників науково-технічних організацій, осіб [1]

Виконавці науково-технічних робіт	Кількість працівників										
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
дослідники	85246	80497	78832	77355	76147	73413	70378	68599	65641	58695	53835
техніки	20266	19748	17988	16783	16256	16151	14591	13433	12212	10709	10029
допоміж. персонал	3052	30204	28896	27988	27086	26032	24779	23866	22649	20128	19057
доктори наук	4180	4265	4390	4459	4443	4481	4417	4489	4533	4260	4124
кандидати наук	16 983	16 961	16989	17145	17135	17009	16203	1596	15919	14804	13929
Усього	170579	160788	155549	149699	146800	141086	134741	129945	123219	109636	101598

Основними причинами тенденції до скорочення кількості виконавців науково-технічних робіт на підприємствах і організаціях, а також зниження науково-технічного потенціалу підприємств України, зокрема, є:

- відсутність необхідної правової основи науково-технічного розвитку та інновацій, потреба в корегуванні та реформуванні існуючої науково-технічної системи,
- недостатнє фінансування наукової діяльності державою (рис. 2). Коштів державного бюджету, які витрачаються на науку в 10 разів менше, ніж на державний апарат і правоохоронні органи, в той час як, наприклад, в США, витрати на державний апарат і правоохоронні органи в 1,3 рази менше, ніж витрати на науково-технічні розробки [3].

Рис. 2 Витрати на виконання науково-технічних робіт, млн. грн.[1]

- невідповідність заробітної плати вчених світових стандартів призвело до відтоку з України кваліфікованих науково-технічних кадрів,
- високий знос обладнання українських наукових організацій, що не дає можливості українським інноваціям конкурувати на світовому ринку науково-технічних досягнень, як результат в Україні впроваджуються запозичені технології не найкращої якості,
- відсутність розвитку національної науково-технічної інфраструктури.

Таким чином, науково-технічний потенціал України на сучасному етапі потребує подальшого розвитку, що полягає саме в розробці шляхів вирішення проблем в галузі науки і техніки, зокрема: збільшення державного фінансування науки та техніки, формування відповідної правової основи для науково-технічної сфери, підвищення ролі держави у здійсненні науково-технічної діяльності, модернізації підходів до підготовки кадрів у науково-технічній сфері, стимулювання бізнес-інвестування в науково-технічну сферу. Впровадження відповідних заходів забезпечить розвиток науково-технічного потенціалу підприємств України та його конкурентоспроможність на світовому рівні.

Список використаних джерел:

1. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Глазунова О. О. Особливості управління потенціалом підприємства в умовах мінливого зовнішнього середовища / О. О. Глазунова // Вісник КрНУ ім. М. Остроградського. – 2014. – № 1 (3). – С. 96–107.
3. Мельник А. Ф. Національна економіка : навч. посіб. / А. Ф. Мельник, А.Ю. Васіна, Т. Л. Желюк. – К.: Знання, 2015. – 463 с.